

Motion till riksdagen 2005/06:U222

av **Tobias Billström och Margareta Pålsson (m)**

Demokrati och Iran

1 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om behovet av att strategierna för Mellanöstern och Iran kompletteras med en starkare satsning på demokratispridning.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om att Sverige och EU kraftfullt måste agera för att Iran skall demokratiseras och förmås att respektera de mänskliga rättigheterna.

2 Motivering

Ända sedan revolutionen i Iran 1979 har styret av denna stat utgjort ett stort problem, inte bara för regionen, utan också på global nivå. Iran är förmodligen det land som väcker mest oro och risk för aggression i området. Irans förmåga att militärt och politiskt utmana har minskat efter intern och ekonomisk svaghet. Men hotet från massförstörelsevapen är uppenbart. Iran har trotsat IAEA (FN:s atomenergiorgan) och framhårdar med sitt kritiserade nukleära program. IAEA har krävt att Iran upphör med allt som har med anrikning av uran att göra tills man har kunnat avgöra om verksamheten har fredliga syften eller syftar till att skaffa kärnvapen. USA, Israel och många andra länder har uttryckt stor oro.

Människorättsläget i Iran är förfärande. Avrättningar, inhumana straff och godtyckliga frihetsberövanden förekommer i stor utsträckning. Känslan av otrygghet är utbredd och tilltron till statens och myndigheternas förmåga och vilja att upprätthålla lag och ordning är svag. Det finns en allmän och utbredd rädsla i det iranska samhället för repressalier mot anhängare och släktingar, om någon individ skulle kritisera regimen. Iran lever definitivt inte upp till kraven på en rättsstat.

Med anledning av den amerikanska militära närvaron i Irans närområde, främst i Afghanistan och Irak, har motsättningarna i det iranska samhället ytterligare blottats vad gäller synen på omvärldskontakter och synen på värdet av politisk, social och kulturell mångfald samt frihet och demokrati. Det kle-

Fel! Okänt namn på

rikala styret (väktarrådet) och bristen på demokrati är en utmaning, där EU haft ett något mer öppet förhållningssätt till Iran i syfte att främja dialog, jämfört med USA som betecknar Iran som en "failing state".

Mellan EU och Iran pågår förhandlingar om ett handels- och samarbetsavtal, liksom en separat MR-dialog. Sverige och EU måste kraftfullt agera för att Iran skall demokratiseras och förmås att respektera de mänskliga rättigheterna. Ett av de mest verksamma instrumenten är att både att i ord och handling stödja de grupper i det iranska samhället som önskar en fredlig och demokratisk transition.

Det finns också ett nonsensinslag i retoriken, som utgår från det felaktiga synsättet att invånarna i Iran per definition inte uppskattar eller har förståelse för demokrati. Ingenting kan vara mer felaktigt. Det bör vara ett mål för EU att medverka till en fredlig omvandling till demokrati i Iran. Genom att stärka demokratins krafter stärks också fredens förutsättningar. Den fredliga omvandling som Europa har genomgått de senaste 20 åren är ett exempel som bör göras till ett hopp för människorna i Iran. De har samma rätt och samma behov av frihet och demokrati som vi. Det bör vara en ledstjärna för europeisk politik.

Stockholm den 29 september 2005

Tobias Billström (m)

Margareta Pålsson (m)